

A szerző ajánlása

E könyvem szerves része a „Legyőzöm a diszlexiát!” nyelvi fejlesztő programnak. Hogy a cím beváltható legyen, azaz megelőzhető legyen a diszlexia, a rendszeres munkát – időben kezdve – logopédus irányítsa! Fontos ugyanis a meixneri szemlélet mellett az a tudástár, amellyel egy logopédus rendelkezik.

Egy jól felkészült szakember minőségi pluszokkal segíthet a nyelvi tudatosságot kialakítani és a hiányzó részképességeket pótolni. Ezekkel megkönnyíti a hangjejtés és a betűk összekapcsolását. Megoldja, hogy a szavakban megjelenő hang- és betűsorrendet, a szerialitást tanítványa megjegyezze. Valamint a jelhasználat tudatossá tételével eléri nemcsak az olvasási technika elsajátítását, hanem a szöveg megértését is.

Sokat segíthet a betűtanító segédkönyv olyan gyermekeknek is, akikre elsősorban szociális okokból jellemző a nyelvi hátrány. Ezért az elsős tanítók munkájába is beépíthető az anyag.

Kívánom, munkám hozzon az olvasás-írás tanításában/tanulásában átütő sikert mindazoknak, akik már várták, avagy most fordulnak a speciális szakemberek segítő anyagai felé!

Köszönettel tartozom a TINTA Könyvkiadónak, ahol hittek bennem, és ezt az anyagot is már évek óta várták! A Kiadó vezetőjének köszönhető a címmódosítás, mellyel egyértelművé tette, miért készült a Legyőzöm a diszlexiát! című program.

Hálás vagyok még a grafikusaimnak, akik szívhez szóló, csodás rajzaikkal könnyítettek meg a kisdíákok számára az alpműveltség elsajátításához nélkülözhetetlen olvasási képesség és nyelvi tudás megszerzését. Lektoromnak pedig azért, hogy velem együtt gondolkodott a legjobb megoldáson.

Gyöngyös, 2013. december 28.

B. Gaál Katalin
szakvizsgázott logopédus, gyógypedagógus
gakab@freemail.hu

Módszertani ajánlás

Ez a könyv 5–8 éves gyermekeknek készült. Feldolgozásához felnőtt segítségére van szükség. A legjobb, ha logopédussal sikerül végigvenni. Ha azonban csak időnkénti kontrollal lehet ezt megoldani, az alábbi szempontokat javaslom figyelembe venni.

A szemlélet átvételével segíthetünk a legtöbbet. A nyelvi hátrányok leküzdésében egyik alappillér, hogy az alapok erősítése – diszlexiaveszélyeztetettek esetében a rész-képesség-problémák enyhítése – kapcsolódik össze a betűtanulással.

A speciális segítség területei:

1. Lehetőleg **minél több érzékszerv bekapcsolásával** jusson el a betűkről az információ a gyermekek fejébe! Látom mások kiejtését – a sajátomat tükörben –, hallom, leírom, vagy gyurmából, hímzéssel, esetleg mákszemekből ragasztva kialakítom a betűt.

A **hívóképeken** többféle jel szolgálja ennek az egységnek (látom–hallom–mondom) az érvényesülését. Kék színnel a magánhangzókat, pirossal a zöngés és zölddel a zöngétlen mássalhangzókat jelöljük. (Illeszkedve a Meixner-módszer egyik hatékony eszközéhez, a speciális betűkészlethez.) Valamint szerepelnek a hívóképek alatt a szájképek. Van, akinek eleinte kell az a segítség, hogy lássa, hogyan kezdjük ejteni a kért hangot/betűt, különben talán a hasonló betűformával cserélné. Ha a hívóképek szem előtt vannak (a betűtanulás után is még hosszú ideig), megkönnyítik a kicsik számára a bevésést. A hívóképek letölthetők a Tinta Könyvkiadó honlapjáról: www.tintakiado.hu.

2. A **figyelem és emlékezet** erősítését a tetszetős ábrák és az ismétlődő feladatok szolgálják. Ha megoldás közben beszélgetnek, az **érzelmileg közelebb hozhatja** a gyerekekhez a megoldandó példát, és könnyebben előhívhatják a „megoldókulcsot”. Ezzel mintegy rá is hangolódnak a feladatra.

Olykor a képpel illusztrált szavakat emlékezetből is kérdezzük vissza!

3. Az **iránytévesztést előzi meg**, ha a saját testhez kötjük a bal vagy jobb oldalt. Ezért iktattam be minden oldalra a piros szív kivágását, beragasztását. A cselekedtetéssel tartósabb nyomot hagyunk, a piros szín pedig élénkebben vésődik az emlékezetbe.

Arra is figyeljünk, hogy a feladatokat következetesen balról jobbra (valamint fentről lefelé) haladva oldja meg a kis csemete! Tanulja meg az ujjával követni a szöveget úgy, hogy lássa is! Betűk vagy értelmetlen szótagsor olvasásakor így nem hagy ki betűt, szótagot.

4. A szótag-, illetve szósorok olvasási iránya föntről lefelé, a fölöttük lévő szám jelzi a szótagszámot. Így összehasonlítható, hány szótagot sikerült elolvasni egy bizonyos idő alatt. Ha ez stresszeli a kicsit, inkább ne mérjük!
5. A **nyelvi tudatosság** kiépítésének lépései lehetnek az alábbiak:
  - a folyamatos **szókincsbővítés**, pl. relációk, főfogalmak, szó- és képegyeztetések;
  - a **szóanalízis**: tapsold el, hány szótag; milyen és hány hangból áll a szó?;
  - az **analóg toldalék** kitalálós feladatok;
  - a milyen szó kezdődik így, pl. asz- (asztal) típusú feladatok;
  - vagy a mondatalkotások.

További tanácsok

A **következetes, rendszeres gyakorlás** a logikát is „helyre teszi”. Természetesen, ha valakinek diszkalkuliája van, azaz a számolási részképesség zavarával küzd, annak még a speciális matematikai segítséget is meg kell kapnia ahhoz, hogy a nyelvi terület is megfelelően működjön. Ha például a tartalmat csak összerendezetlenül képes többszöri feldolgozás után is elmondani, a matematikai részképesség kiesésére gyanakodjunk! Ekkor további vizsgálat és szakvélemény megszerzése szükséges ahhoz, hogy a gyermek tovább tudjon lépni a tanulásban.

Ne egyszerre sokat, hanem inkább több napra **elosztva, kevesebb anyagot** vegyünk „egy ülésben”! Nem a tanulás ugyanis a fő cél, hanem annak megkönnyítése. Ha örömmel haladunk napi húszpercenként és következetesen, nagyobb hatású lehet, mint a hirtelen ránk omló sok feladat.

Ha a kis tanítványunk betűt téveszt, még nem kell megijedni, hogy majd úgy marad! A **betűkarikázásokkal** újságban vagy betűkből **szókirakással** és szómagyarázattal kialakulhat a **szókincskészlet**, miben szerepel az a bizonyos betű. A további nehézségeken a differenciáló oldalak segíthetik át. Míg az, ha az olvasás, írás az éjszakába nyúlik, csak elveheti a kicsi kedvét a tanulástól.

Nem elég a technikai tudás! Ha nincs az olvasottak mögött megértés, a szöveges tanulás nem lesz eszköz a gyermek számára a tanulásban. Tehát inkább kevesebbet haladjon, de azt értse! Az olvasás lényege a betűk felismerése, összekapcsolása és a szó, mondat megértése legyen, hogy a gyermek tudja, mit jelent az, amivel foglalkozik!

A betűk tanulásának sorrendje a Meixner Ildikó által javasolt sorrend, aki hazánkban lefektette a diszlexia kezelésének az alapjait. Módszerét személyesen volt alkalmam átvenni, és derűs szemléletét, a gyermekek szeretve, humorral, alázattal tanítását megtapasztalni. Remélem, e munkámmal sikerül az általa képviselt hagyományt továbbvinni, és a betűtanítást a tanulók és tanítók számára is megkönnyíteni!

B. Gaál Katalin